

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

Deželni zbor kranjski.

(III. seja dne 17. marca.)

Predsedoval je dež. glavarja namestnik baron Lichtenberg.

Prečital in odobril se je zapisnik zadnje seje. Dež. glavarja namestnik prečita zahvalno brzojavko kardinala Rampolle za čestitko papežu, s katero brzojavko se vsem članom deželnega zbora podeljuje papežev blagoslov; dalje naznanja zahvalo učiteljskega za regulacijo učiteljskih plač.

Došle peticije in predloge se odkazuje pristojnim odsekom.

Posl. Šubic je nujno predlagal, naj deželni odbor vloži prošnjo, da se takozvani potresni vlak sprejme v stalni vožni red državne železnice in je svoj predlog utemeljeval nekako tako-le:

Dovoljujem si staviti nujni predlog, ki deželnemu odboru naroča, nemudoma in pravočasno vložiti prošnjo na visoko c. kr. železniško ministerstvo na Dunaju in na prometno ravnateljstvo c. kr. državnih železnic v Beljaku, da bi takozvana „potresna vlaka“, ki sta že od 1895. leta v poletni sezoni vpeljana med postajama Ljubljana-Lesce-Bled vozila od 1. maja dalje na celi progi Ljubljana-Trbiž in sicer tudi v zimski sezoni.

Nujnost tega mojega predloga je utemeljena v dejstvu, da je treba vsled posebnega ukaza visokega železniškega ministerstva prošnje za izpremo poletnega voznega reda vložiti najpozneje do 31. marca vsakega leta; na vloge, ki bi se v vožnih zadevah pošiljale pozneje, bi se nikakor in pod nikakimi pogoji ne moglo ozirati. Ker se je pa visoka zbornica sešla v posveto- vanje stoprav pred par dnevi in nas loči od navedenega termina komaj še 14 dni, je očitno, da bi bilo navadnim parlamentarnim potom komaj mogoče, držati se dneva obroka in izvesti akcijo, katero nameravam. Zato prosim, da visoka zbornica pripozna nujnost mojega predloga in dovoli, da se potem takoj pečam z meritorno stranjo njegovo.

Kar se tiče meritorne strani mojega predloga, je utemeljevanje o potrebi napro-

šenih dveh vlakov nam vsem lahka in znana stvar. Treba nam je samo pogledati sedanji vožni red v zimski sezoni in prepričali se bomo takoj, da je za naše lokalne razmere skrajno neugoden. Gorenjcu, ki hoče po službenih, obrtnih, kupčijskih ali tudi le po zabavnih opravkih obiskati deželno stolno mesto Ljubljano, so na razpolaganje trije vlaki. Prvi pride v Ljubljano ob tri četrt na šest jutraj. Če je potnik doma z Bleda ali iz Radovljice, mora že ob dveh zjutraj zapustiti posteljo; Kranjčan mora vstati ob treh in Ločan je vsaj ob štirih zjutraj že na potu proti kolodvoru. To je v zimskem času tolika neprijetnost, da si marsikdo dvakrat premisli, predno nastopi težavno ekspedicijo v Ljubljano. A recimo, da je možjedenkrat na vlaku in da srečno dospe v stolno mesto ob 1/2 na šest jutraj. Tedaj pa je prišel v pravem pomenu besede iz dežja pod kap; kam se hoče revež dejati do 8. oziroma 9. ure jutraj, ko se še le odpro kavarne, uradi, javni zavodi, trgovine itd. Lahko bi se reklo, saj so hoteli v mestu — a kdo bo šel za par ur plačevati hotel-sko sobo? Navadni človek tega ne stori, kajti s tem bi neprimerno podražil svoj izlet v Ljubljano. Tavat mora po mestu ali pa k večjemu iskati prijaznega zavetišča v kaki bližnji cerkvi. Pri na Gorenjih je v tem oziru že od nekdaj na glasu frančiškanska cerkev, ki mora žalibog večkrat služiti v take profane čakalne namene. Če je potnik moškega spola, se končno še poda v očitane neprimernosti, a ženska in dama si boče dvakrat premislila, preden nastopi v zimskem času z jutranjim vlakom romanje v Ljubljano!

Drugi vlak pride z Gorenjskega v Ljubljano ob 1/2 12. uri, torej nekako opoldne. Ko dospe človek v mesto, so skoraj že zaprte prodajalnice, uradi že izpraznjeni in malo poslov je mogoče izvršiti pred polndevom. Čakati je treba, da je ura dve ali tri, pri uradih celo štiri, predno je misliti na obiske in opravke. Kdor ima količkaj opravila, zamudi popoldanski vlak, ki odhaja ob 4. uri iz Ljubljane in čakati mora na prihodnji, poznejši vlak. In kdaj odhaja

ta iz Ljubljane? Stoprav o polnoči! Tu ne bodem slikal, da je marsikomu to čakanje do 12. ure ponoči mučno in težavno, kajti mučnejša in težavnejša je še vrnitev v domačo hišo. Kdor stanuje ravno ob železnici, ta slednjič še izhaja, a kdor je oddaljen od proge, za tega je v zimski noči pot proti domu zvezana z vsemi znaki nekdanje romantike in sedanje realitike! Kdor more, se je ogne in ostane rajše doma, nego da bi jednodnevemu obisku Ljubljane žrtvoval dve noči in dve mučni poti. Očitno je torej, da manjka po zimi vlaka, ki bi prišel zjutraj o primernem času, recimo ob 8. uri zjutraj v Ljubljano, a odhajal iz nje proti večeru, recimo ob 7. uri S takima vlakoma bi se takoj odpravili načrtani nedostaki. Promet z glavnim mestom bi bil mogoč brez sitnosti in žrtev in vršil bi se v dokaj večji meri, nego sedaj. In kar velja o Ljubljani, velja tudi o drugih gorenjskih mestih; tudi ta tožijo po vsi pravici, da gine promet in da se jih ogibljuje gostje in kupci — z jedno besedo, vsa gorenjska stran stoji pod neugodnim vplivom sedanjega zimskega voznega reda državne železnice, ki se ozira samo na daljni promet, na daljne svetovne proge, a lokalnih potreb nič ne upošteva.

To dokazuje vožni red v poletni sesiji. Gorenjska se kar oddahne, ko jej prinese 1. majnik dva tolikanj zaželjena lokalna osebna vlaka. Žal, da vozita samo do Bleda. A ne tudi do Trbiža, kakor ostali vlaki na tej progi. Vožnja do Trbiža bi nekako povzdignila promet in bila bi tudi v interesu železnične uprave same; gotovo bi boljše izhajala z daljšim vlakom, ki bi vezal vso gorenjsko stran deloma z Ljubljano, deloma s Trbižem, ter služil vsi pokrajini v zvezo in občevarje.

Ako pomislimo, da je Gorenjska v marsikakem oziru najvažnejši del naše domovine, da je njena kupčija in njen obrt na visoki stopnji in da je njena industrija — tu omenjam le tvornice v Medvodah, v Goričanah in v Škofjiloki, umetne mline in pivarne v Kranju, obrt v Kropi in Kamnigoric, obrt v Trziču, podjetja kranjske stavbne družbe, cementne tvornice na

Dovjem itd. — najbolj razvita v celi deželi, potem je umevno, da zadene sedanji neugodni vožni red z glavnim mestom vred najbolj podjetne in najbolj napredne kraje naše domovine. Želja, da se ta nedostatek odpravi, mora torej zanimati celo domovino, kajti pri vprašanju po ugodnejšem vožnem redu na gorenjski progi državnih železnic pridejo v poštev interesi skupne dežele kranjske, in visoki deželni zbor je kot tolmač interesov te kronovine pač poklican, da izpregovori svojo besedo, ako vidi, da so koristi njene v nevarnosti.

Zato je pa tudi ta visoka zbornica že večkrat povzdignila svoj glas in se leto za letom obračala do visokega železniškega ministerstva, da bi ona dva vlaka, o katerih sem ravnokar govoril, sprejelo mej stalni vožni red. Tako je v seji dne 31. januarja 1896 visoki drž. zbor na predlog ranjcega poslanca Globočnika sklenil, naprositi visoko železniško ministerstvo, da bi za olajšanje in povzdigo lokalnega osebnega prometa vpeljalo na progi Ljubljana-Jesenice dva osebna vlaka, izmed katerih bi jeden odhajal iz Ljubljane okoli 7. ure zvečer, prihajal pa v Ljubljano okoli 8.—9. ure zjutraj.

Tej prošnji je visoko železniško ministerstvo toliko ugodilo, da je za poletno sezono 1896. l. uvedlo dva nova vlaka na progi Ljubljana-Lesce-Bled.

Na zopetno prošnjo vis. drž. zbora z dne 3. marca 1890. l. je visoko železniško ministerstvo zopet dovolilo dotična dva vlaka za poletje 1897.

V seji z dne 17. marca 1898 je visoki drž. zbor v tretjič sklenil nujno prošnjo, da bi ta dva vlaka vozila do Trbiža in sicer tako po zimi kakor po leti.

Z visokim deželnim zborom so se oglašali z enakimi prošnjami tudi drugi faktorji, kakor deželno stolno mesto Ljubljana, kranjska trgovska in obrtna zbornica, obojito pa občinski zastopi onih mest in vasij, ki leže ob gorenjski državnih železnicah. Tudi letos pripravljajo ti krogi slično akcijo. Deželni stolni mesta Ljubljane občinski svet je že v svoji seji dne 28. februarja letos soglasno sklenil, prositi prometno ravnateljstvo c. kr. državnih železnic v Beljaku,

LISTEK.

Po zagrebški razstavi.

I.

Plastične umetnine.

Ker ob svojem nemirnem potovanju križem domovine nisem utegnil, kakor bi rad in moral, spisati celotnega poročila o umetniški razstavi v Zagrebu kar sproti na lici mesta, vzpričo razstavljenih umotvorov, priobčim vam v naslednjih, posamičnih odstavkih „post festum“ nekoliko značiln. o dotičnih predmetih.

Danes obeležim na kratko plastične proizvode z bivše zagrebške izložbe kiparske dvojice: Frangeša in Valdeca. Le-tá mlada hrvaška umetnika sta razstavila raznovrstna podobarska dela in sicer: škeice in študije, kolajne in medaljone, portrete in vzvišenine, nizke in visoke (bas-reliefe in haute-reliefe) ter modele za spomenike in simbolične podobe.

Ob uhodu v zapadno postransko dvorano so bile razstavljene tri Valdečeve škeice od glin: „Slikarstvo“ in „Kiparstvo“ ter „Salvator“, dočim je stal na sredini prišlec nasproti belosadrini kip: „Genij“, privezan na osahli drevesni stor — simbol

nesvobodnega, v spono kruhoborstva vkle-njenega duha človeškega. Ob motrenju tega kipa sem se nehote spomnil Schillerjevega „Pegaza v jarmu“. Kakor je tega krilati konj moral orati zemljo, ne da bi se mogel vspeti v rajske višave pesniških uzorov, tako se „Genij“ s povešenimi krili, v dve gube vzklonjen in v tla zroč, zaman trudi, osvoboditi se duhomornih vezij, ki mu priklenjajo noge in roke na suho drevo puste vsakdanjosti.

Nadalje so bile ondu v sprednji, južni dvorani od Valdeca tri škeice za dekorativne vzvišenine v zunanjih timpanih umetniškega paviljona, katere je po istih izvršil imenovani kipar. V teh treh vzvišeninah je predložen: „Apolon musagetes“, „Apolon del-fijski“ in „Apolon pitoktonos“.

Končno je Valdec razstavil sadrno študijo „Magdaleno“ in pa simbolično podobo: „Ljubav, sestra smrti“. Ko bi bil poklican kritik, o teh dveh Valdečevih umotvorih bi imel povedati to in ono. Po mojem nemerodajnem mnenju si predstavljam jaz namreč imenovano evangelijsko spokornico nekoliko drugače: vnanje bujnoživotno navzlic blagovestniškemu spričevalu, da je „mnogo ljubila“. To je menda vedel in čutil tudi umetnik ob modelova-nju te študije, ker jo je imenoval jedno-

stavno „Magdaleno“ brez — svetniškega pridévnika... Kar se pa dostaje njene, kako bi že rekel, nedostojne poziture, o tem naj se nje ustvaritelj zmeni z — „večnim ženstvom“. Nisem ne okosteli starokopitnež niti tesnosrčen moralist, ali toliko pa rečem: žena, katera pokleka v molitvi pred Boga toli nemarno ni vredna odpusčenja svojih „grehov“!

S tem pa nikakor nečem zanikati vpodobljajočemu umetniku pravice in dolžnosti: proučevati mojsterski umotvor Stvarnikov: človeško telo v vseh raznovrstnih oblikah, pozicijah in poziturah in po — živih uzorcih, kajti le na ta način se more približati tajnostim božanske matere prirode! In te umetniške pravice se je Valdec okororistil v polni meri! Njegova „Magdalena“ kaže namreč, da jo je posnel in to zares mojsterski povsem naravno, po živčnem modelu! Toda vsak umetnik naj pomisli: „quod licet Jovi, non licet bovi“; kar motri in proučuje on, izvoljenec božji, v svetišču svojega atelierja, v takozvani cameri charitatis in to s poklicnim umetniškim pogledom, to naj ne razkriva — glupim očem neomikanega občinstva!

Povsem drugačen vtisek je napravila (vsaj name, nekega motrilca) Valdečeva

„Ljubav, sestra smrti“. Saj nam tu pred-očuje to večno živo boginjo ali stvarniško moč vseh bitij v podobi zagr-njene ženske z — mrtvaško glavo, na kateri so ostale zgolj spodnje partije obraza, zlasti njena ustna še mesnata. Čudna, grozna simbolika ljubezni — smrtine sestre! Neka zagrebška gospodičina je bojda rekla o njej, da njena ideja ni naravna, ker „ljubezen ni smrt, temveč pravo življenje“. Meni pa se dozdeva, da je umetnik s to simbo-lično podobo hotel izraziti vničujočo moč ljubezni, ali pa potrditi svetopisemski izrek, da je ljubezen močnejša, kakor smrt! Vse-kakor je to nekam mistična simbolika, ki vzbuja v človeku pretresujoče smrtne slutnje!

Frangješ je bil razstavil petnajst svojih kiparskih del in sicer: razne škeice in študije, kolajne, medaljone in diplome, nadalje troje potretov, mej temi pokojnega pisatelja Radoslava Lopašića in skladatelja Zajca, končno visoko vzvišenino „Justicijo“, po-tem osnutek spomenika „padlih junakov 78. polka v Oseku“ in pa mramorno hermo „Rimljan“... Opustivši podrobno opisovanje vseh navedenih Frangješevih umetnin, označim tu le nekoliko poslednje tri nje-gove najznamenitejše proizvode.

V svoji „Justiciji“ nam Frangješ pred-stavlja na zelenobrončenem haute-reliefu

da priporoča upeljavo omenjenih dveh osebnih vlakov na progi Ljubljana-Trbiž v stalni vožnji red; mesta Škofja Loka, Kranj, Radovljica, Trbiž in vse druge interesirane občine pripravljajo jednako prošnjo in celo občina Trbiška je z veseljem pozdravila te korake in se izjavila, da se jim v celnem obsegu pridruži.

Ti mnogoletni soglasni sklepi in te mnogobrojne prošnje visokega dež. zbora, trgovske in obrtniške zbornice, ter vseh občin ob gorenski železnici, na čelu jim deželno stolno mesto Ljubljana in zadnja postaja Trbiška, so pač glasen dokaz, da sta naprošena dva osobna vlaka potrebna, in da bi se z njima ustreglo važnim krogom naše domovine in velikemu delu njene prebivalstva.

Z ozirom na navedene razloge prosim torej visoko zbornico, da blagovoli sprejeti moj predlog.

Posl. baron Luckmann je omenil, da je bil jednak predlog stavljen v zadnji seji železniškega sveta. Zastopnik vlade se mu je sicer ustavljaj, a v plenumu je bil predlog vendar sprejet. Žal, da vzlic temu sklepu ni upati, da se ta vlak že letos uvede, ker hoče železniška uprava srediti.

Predlog poslanca Šubica je bil na to sprejet.

O računskem sklepu deželno-kulturnega zaklada za l. 1897. in o proračunu za leto 1899. je poročal posl. vitez Langer. Računski sklep izkazuje, da je bilo dohodkov 1935 gl. 30 kr. več, nego je bilo proračunano. Skupna imovina se je pomnožila za isto svoto in je znašala konec 1897. leta 4251 gl. 34 kr. Proračun za leto 1899. izkazuje: potrebščine 5820 gl., pokritja 5920 gl. Računski sklep in proračun sta bila odobrena. Zajedno je bilo sklenjeno, odkloniti nasvetovano svoto 100 gl. za meteorološka opazovanja in za leto 1898. dovoliti le 50 gl.

O sistemiziranji deželnih živinozdravnikov je poročal poslanec grof Barbo:

Dež. odbor je mnenja, da za sedaj bi kazalo v onih sodnih okrajih, v katerih ni živinozdravnika, ki se le na sedežu okrajnega glavarstva nahaja, skrbeti za nameščenje živinozdravnikov. Seveda se bo moralo na krajevne in gospodarske razmere v prvi vrsti ozirati se ter nameščati živinozdravnike tam, kjer so najbolj potrebni, n. pr. v Bohinju, in bi se zbiral sedež živinozdravnika v posameznih okrajih z ozirom na krajevne razmere, kjer je živinoorejcem najbolj ustrezno z živinozdravnikom.

Pri sedanjih težavnih naših finančnih odnosih je pač težko predlagati tolik strošek. Pa tudi nemogoče je najti toliko živinozdravnikov, da bi se vsi okraji takoj oskrbeli z njim. V to svrhu naj bi se deželnemu odboru dosedanj kredit 1500 gl. zvišal na 2100 gl., da bo za začetek omogočeno deželnemu odboru, vsaj v najnujnejše potrebnih okrajih namestiti živinozdravnike.

Finančni odsek se ni povsem pridružil dež. odboru, in je predlagal naj se izreče

mitološko boginjo pravico, sedečo na kamenem svojem prestolu. Pred njo leži ubit mož, katerega žena toži njegove morilce, kažoč jih s stegneno desnico kaj dokazljivo. Ves ta prizor je predložen jako dramatiški-živ, zlasti tožiteljica je sila razburjena, dočim se poslušajoča boginja odlikuje z olimpično mirnostjo.

Škica za Oseški spomenik predstavlja umirajočega vojaka od 78. polka v polni vojniški obleki, in to v trenutku, ko pada s prestreljenim nogom, opiraje se z levico na obcestni kamen, z desnico pa puško kvišku držeč.

In naposled že dvakrat omenjeni „Rimljan“. To je doprsni kip starega Rimljana takozvani hermi (Hermes-Saule). Doprsje izdelano je od kararskega marmorja in to uprav mojsterski! Klasična Rimljana nova glava je modelovana povsem anatomskega pravilno — pristen starorimski tip! In njegovo obličje prepreženo s stoterimi udrtinami, gubami in praskotinami, je slično gostožilnemu, preprelemu, po dežju izpranemu marmorju. — Uprav ženjalno izklesana spomenica viharjih bojih strastnega, življenja veselega moža, ki v stoiškem ravnanju živi mirni večer svojega življenja. — Po razstavljenih nujnih umotvorih more se tema mladima, velenadarjenima hrvaškima kiparjema prorokovati sijajna bodočnost! —

V. H—z.

dež. zbor za jednako uredbo, kakor na Štajerskem, a do tistega časa, ko se omogoči izvršitev naj se za subvencioniranje živinozdravnikov postavlja v proračun 1900 gl. na leto.

Posl. Schweiger je tožil o raznih zaprtijah, in o veliki potrebi živinozdravnikov v Beli Krajini ter priporočal, ozirati se pri nameščenju živinozdravnikov, zlasti na Metliko ker je tik hrvaške meje.

Poroč. grof Barbo je opozarjal, da je v svojem poročilu posebno naglašal, naj se nastavi živinozdravniki najprej tam, kjer so že bili od dežele subvencionirani torej najprej v Metliki in v Mokronogu. Zdravniki bo težko dobiti, ker ljudstvo ni važno jih klicati, nego se obrača do zakonitih mazačev, a glavni dohodek živinozdravnika mora biti iz privatne prakse. Kadar se bo ljudstvo živinozdravnikov navadilo, imeli bodo veliko privatno prakso.

(Konec prih.)

V Ljubljani, 17. marca.

Grof Dzieduszycki o položaju.

„Dziennik Polski“ poroča mnenje posl. grofa Dzieduszyckega o položaju. Dzieduszycki misli, da bodo Thunovi spravi poskusi ostali brezuspešni. Poljski klub želi, da se končajo nemško-češki politični boji, kar se doseže, ako se ne bo oziralo na radikalce. Zmerni Nemci priznavajo historični in socialni pomen češkega naroda ter so zadovoljni s tem, da postane češčina v čeških okrajih jedini uradni jezik, v mešanih okrajih pa da sta češčina in nemščina jednako-pravni. Zmerne Nemce so zavedla le ekstremno radikalna gesla. Gotovo pa je, da bi odprava jezikovnih naredb jezikovnega boja v Cislitvaniji ne končala, in ako se zaneše jezikovni boj v parlament, se bodo razmere med strankami le še bolj poostrele. § 14 teži sicer ustavno vest, toda v sedanjih razmerah je neizogiben. Žal, da je treba sedaj z njim vse izvršiti, ker sicer bi morala nastati v državi anarhija. S § 14. izdan jezikoven zakon bi ustvaril za Čehe in Nemce vsaj znosne razmere, ako že ne izvrstne. Poljaki želé, da se odloči vlada za tak zakon šele po dogovoru s poslanci Čehov in Nemcev.

Bolgarija v denarnih škripcih.

Kneževina Bolgarska je v hudih denarnih stiskah, ki bodo pri bodočih volitvah za sobranje gotovo velikega vpliva. Volitve bi se morale vršiti že prihodnji mesec, toda vlada jih hoče zavleči tja do avgusta. Narodna skupščina bode kmalu razpuščena. Bolgarija rabi še 43 milijonov posojila, katerega pa ne more dobiti.

Konferenca za občno razoroženje.

Na mejnarodni razoroževalni konferenci bodo poleg večeraj omenjenih evropskih vlastij vdeležene tudi sledeče države: Združene države ameriške, Kitajska, Japonska, Perzija in Sijam. Konferenca bo torej vzlic vsem oviram in zaprekam vendarle sijajna. Ideja carja Nikolaja ne bode ostala „mrtvorjeno dete“.

Vojaška predloga sprejeta.

Pri tretjem branju je bila v velikonemškem parlamentu vojaška predloga z 222 glasovi proti 132 glasom sprejeta. Pa tudi Lieberjev spreminjevalni predlog je bil sprejet, vsled česar se dovoljuje del pomnožitve armade le pogojno, t. j. če se komisijonalno dokaže potreba pomnožitve. Predloga sta zagovarjala drž. kancelar, knez Hohenlohe in vojni minister.

Dopisi.

Iz Starega trga pri Ložu 15. marca.

Zelo razveselila nas je vest o padcu klerikalne stranke v Trnovem. To nas je tudi napotilo, da vam o naši občinski volitvi natančneje poročamo, da se vidi vspeh volitve po resnici. Letošnjih občinskih volitev se naša stranka v obče še udeležila ni zlasti ne volitve podžupana, in to je na pravilo, da ima klerikalna stranka toliko večino v odboru. Tudi pri volitvah v razredih nismo nameravali nastopiti, prisilili so nas pa k temu volilci sami, rekoč, da nočejo biti več pod klerikalnim jarmom in da so do grla siti gospodarjenja klerikalnega občinskega odbora. Navzlic temu, da smo bili popolnoma nepripravljeni, dosegli smo znamenit vspeh, kar najbolj potrdi okolnost, da smo v tretjem razredu padli za tako malo manjšino, in če se premisli, da smo bili pred tremi leti v manj-

šini s 320 glasovi! Pri nas tak napredek v glasovih, nasprotniki so jih pa celih 200 glasov zgubili! Ko se je jelo voliti v tretjem razredu, so že rano v jutro prihajali klerikalci in naravnost šli v konsumno društvo na zajutrk in pijačo ter po listke kandidatov. Našinci so prišli šele okolo 11. ure dopoldan, začetkoma v malem številu, pozneje pa vedno več. Ko so popoldne videli klerikalci, da propadejo v tretjem razredu, če ne pripeljejo zadnjega moža na volišče, šli so agitatorji z vozmi na vse kraje po klerikalne volilce. Prvi je odjadril s svojim konjičem očetovski vodja Peter, za njim drugi kapelan in nazadnje klerikalni agitator Štefančič s kočijo in konji katoliške matere Zofke. Na pomoč jim je prišel mestni kurat Zabukovec, kateri je prived vse klerikalce iz mesta Loža in je ponosno prikoral na čelu istih Divjanje in pehanje klerikalcev je bilo velikansko in zelo prijetno jih je bilo gledati, kako so se podili na vse kraje in zdaj pa zdaj iz cele vasi privlekli navzlic vsemu prizadevanju k večjem po jednega ali dva moža.

Najbolj pa se je mučil Peter sam, ker njegovo agitatorsko delovanje je trajalo pozno v noč, ter jo je komaj krog polnoči prikuril domov. Imel pa je težavno nalogo, ker je moral delovati tudi za drugi razred, kjer so pričakovali sigurnega poraza, in je v resnici on pripomogel sebi do zmage, ker je volilce II. razreda prived drugi dan do zadnjega iz vasij Jerena in Otok. Najdražčnejše pa je, kakih sredstev se poslužuje klerikalci, kar dokazuje, da so volilci g. Kosini v prvem razredu za njeno oblastilo ponujali par stotakov, da bi potem nas še v prvem razredu vrgli. No, to veselje je moralo izostati in zaman so pripravili kresove, ker nad trdnim prepričanjem in značajem blag. gospe Kosinove nihče ne dvomi, in so se morali klerikalci prepričati, da se narodnjake z denarjem in peklom ne vlovijo v nevarne zanke klerikalcev in nenasnih bisag voditeljev.

Po končani volitvi zamoremo le z zadovoljstvom trditi, da takega preobrata v tako malem času, poleg takih strastnih agitacij in žuganja s peklom, vednim pridigovanjem v konsumnem društvu in govorom specijalitete dr. Kreka, nismo pričakovali, in je bila bedasta trditve „Slovenca“, da za narodnjake ali liberalce ni več kotička tu, kar ga je mogla zadnja občinska volitev najbolj poučiti. Smelo pa trdimo, da se bodo klerikalci sami snidili, in da pri nas ni bilo treba vina, smodk ne žganja, ker ga nihče dobil ni in tudi ragance niso pomagale, ampak le prepričanje samih mož, ker so tička spoznali po perju in njegovem petju. Nič naj se „Slovenec“ ne tolaži, da bodo bodoče politične volitve pokazale, da katoliška zavest raste in je še trdnjša postala na Notranjskem. Odkrito mu povemo, da se vidimo pri „Filipih“ in padec Rudolfa naj ga poduči, da za njim pridejo vse druge občine po vrsti nazaj v naše roke, in bode še marsikateri katoliški voditelj padel, makar mu je ime tudi Peter.

Ker se je naša stranka udeležila volitev v razredih, in so videli klerikalci, da njih prejšnji zvesti člani z nami volijo, jeli so iste in prejšnje naše na vse načine preganjati.

Najbolj se odlikuje voditelj konsumnega društva J. Turk iz Loža sam, ker je takoj drugi dan po volitvi terjal za njegovo terjatev in kat. posojilnico volilca F. Mlakarja iz Loža in mu celo očital, da je boter njegovih otrok in drugo. Odlikujejo se tudi drugi katoliški možje, zlasti eden iz Navleska, sosebno pa soteska Kozaršče, kjer so sklenili, prepovedati volilcem naše stranke v pašnjo v skupnem pašniku, navzlic temu da imajo isti pravice v njem.

Končno le toliko omenimo, da tistih glasov, kolikor nam jih manjka do zmage, jih gotovo pridobimo, in bode ljudstvo zelo veselo, kadar se znebi spon, v katere so jih lažikatoličanje ukovali. Tolažimo se se sedaj s trdnim prepričanjem, da je slovenski kmet vendar bistre glave in da hitro spozna svoje prijatelje ter ne bode več po infamnem obrekovanju izvestne gospode zapustil domačine in lovil prazne obljube ter boječ se pekla drvil brez pomisleka za kliko, katerej so vsaka sredstva dobra, po znanem izreku, da sredstva pospešujejo namen.

Omenimo naj še, da je povsod organizacija neobhodno potrebna, kar smo pri

nas posebne občutili, in da je skrajni čas, da imamo kak šod, ker se bode ljudstvu do dobrega raztolmačilo, kaj da hočemo mi. Pri nas ga itak ni še bilo in ljudstvo, si samo istih želi, rekoč, da z nami voli, ker nam po našem obnašanju doma zaupa in želi izvedeti, kako pa drugod postopamo in kake namene, da imamo. Delujmo torej neumorno, podučujmo ljudstvo o namenih klerikalcev, bodimo mu zvesti prijatelji in sorodniki v javnosti, organizujmo prosto in nesebično v njega korist in skrbimo, da olajšamo bremena kmetom in preskrbimo jim nove vire do zaslužka ne pa do troškov, ker dokazujejo konsumna društva. Na ta način si pridobimo v kratkem ljudstvo, katero nam bode potem trdno in zvesto na strani stalo. Istinič.

Položaj štajerskih učiteljev.

(Dalje.)

Kdo pa se meni, če je učitelju to sploh mogoče, kdo se potrudi, da bi videl, zakaj je postal ta in oni učitelj to, kar je danes!

Kjer delujejo naravni zakoni, so pač človeški brezuspešni, in tudi tukaj ne morejo ničesar pomagati, ampak vzbujajo le nevoljo mej učiteljsvom.

Morebiti mi poreče kdo izmej Vas, cenjeni gospodje, da je že večkrat opazoval učitelje, a še nikoli ni videl te strašne revščine. Da, istina je, skrivali smo jo, dokler se je dalo, a kazali bi je niti danes ne bi, da nas razmere v to ne silijo. Varali smo Vas, varali ves svet, a le malokdo ve, koliko žrtve nas je to stalo.

Storili smo, kar se je dalo, napenjali vse svoje moči, da zadovoljimo svet in si priborimo boljše stanje, a nikdo se nas ni usmilil, nikdo izposloval poboljška nam, narodu pa boljnih učiteljev.

Če tedaj šola ne izpolnjuje svoje naloge tako, kakor bi želeli ti in oni, ni iskati vzroka v naši brezbriznosti ali malomarnosti, iskati ga je temveč v naših nezadostnih, rekel bi sramotnih plačah.

A pri tem našem žalostnem življenju ima narod še tudi drugo, veliko škodo. Učitelji, v marsikaterem kraju jedini izobraženci mogli bi storiti mnogo več za probujo in naobrazbo naroda, ko bi mogli imeti in posojevati več časnikov, ko bi se mogli sploh bolj udeleževati narodnih podjetij.

Ne da se določiti, koliko bi pridobili, naši časniki, koliko druga književna podjetja, da bi beda ne uničila pri tolikih učiteljih duševnega življenja. Koliko dopisov, spodbudnih in poučnih člankov, koliko razprav bi lahko poteklo izpod naših peres koliko naročnikov bi bilo več!

In naši otroci, ki so sedaj marsikomu v spodtiko, bi lahko bili steber slovenske inteligence.

Vidite, gospoda moja, tako živi in se razvija večina slovenskega učiteljsva, tega imenitnega kulturnega činitelja.

Morebiti se Vam bo to še vendar neverjetno zdelo, ko berete v zakonu, da so učiteljem odmerjene plače po 600, 700 in 800 gold.

A pomisliti je treba, da so plače razvrstene po službenih krajih in sicer po načelu: čimbolj je kakšen kraj odstranjen, tem manjšo plačo imajo učitelji, in tako se je zgodilo, da so skoraj vse naše šole uvrščene v III. plačilni red, v II. jih je le malo, v I. pa nobene.

Nadalje dobi učitelj po dovršenem učiteljsku le 60%, temeljne plače, po prestanem drugem izpitu 80% in zopet po preteku 10 let, ali pa če se mu popred posreči, uloviti sistemizirano učiteljsko službo šele polno plačo. Od tistega dne rastejo mu tudi šele petletnice, ki znašajo po 10% temeljne plače. Zgodí se toraj prav lahko, da mora marsikdo po 12 in več let službovati, predno doseže plačo, ki se je določila pri uradnikih kot eksistenčni minimum, t. j. 600 gl. —

Da razdelitev plač po krajih ni razmeram primerna, uvidi pač vsakdo, saj je ravno v oddaljenejših krajih življenje mnogo dražje in težavnejše, ko se morajo vse potrebne stvari od daleč dobivati.

Vrhu tega bi pa učitelju, ki biva v taki samoti, pristojala tudi kak nagrada za to, da se odreče marsikateri udobnosti, ki jo ponujajo večji kraji.

Učiteljem bi se toraj naj odkazale povsod jednake plače, krajevne razlike naj bi se pa poravnale s posebnimi prikladami.

Gospoda moja! Premišljujmoč bedno stanje učiteljskega stanu, vailjuje se nam nehote vprašanje: Li plačujete dežela in

država svoje uslužbenke sploh tako slabo, živijo li drugi uslužbenki, s katerimi bi se mogli učitelji tako po svoji naobrazbi, kakor po svoji važnosti primerjati, tudi tako revno?

O, nikakor ne! Ne v deželni, pa tudi ne v državni službi ni človeka, ki bi za svoje delovanje bil razmeroma tako slabo plačan, kakor učitelj. So slojevi človeške družbe, ki so za svoje poslovanje, katero ne donša človeštvu večjih koristij, ki ne tirja posebne stanovske naobrazbe, ne večjih duševnih in telesnih sil, kakor naše, znatno bolje plačani. To so mej drugimi n. pr. državni in deželni uradniki XI. do IX. činovnega razreda.

Da dokažem to trditvo, dovolil si bodem njih delovanje in istega važnost za človeško družbo kratko primerjati z našim, a izjavim že naprej, da mi niti na um ne pride žaliti ali poniževati častiti uradniški stan.

Začnimo pri naobrazbi.

Marsikateri teh uradnikov ne investira za dosego svoje službe in ž njo zvezane plače nikakoršnega kapitala, ker mu zadostuje vojaški certifikat, drugi pa veliko manj kakor učitelj, ker potrebuje samo nižjo gimnazijo ali nižjo realko, tedaj naobrazbo, ki omogoči učiteljskemu pripravniku šele vstop v I. letnik učiteljskega. Njih delovanje v uradu ne zahteva posebnega duševnega ne telesnega napora, ker se omejuje večinoma na izvrševanje obstoječih fakt in činov, katere so že drugi uredili in ker nimajo mnogo osebnega opravka s strankami. (Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 17. marca.

— **Osebnost.** Častno svetinjo za 40letno zvesto službovanje je dobil gosp. Anton Perne v Kamniku.

— **Priloge za trgovski shod v Ljubljani.** Za notranjskimi in dolenskim trgovci so se začeli tudi gorenjski trgovci pripravljati na shod kranjskih trgovcev in obrtnikov, ki se bo vršil 6. aprila t. l. v Ljubljani. V ta namen se je zbralo včeraj v Lescah na povabilo gosp. A. Trevena na prijateljski razgovor mnogo trgovcev iz Belepeči, Kranjske gore, iz Radoljice in okolice. Na tem sestanku se je sklenilo, predlagati na ljubljanskem shodu razne resolucije, hkratu pa se je izrekla „Slov. Narodu“ za njegovo odločno in uspešno delovanje za trgovske interese največje priznanje.

— **Deželnozborna volitev v Istri.** Pri dopolnilni volitvi v mestni skupini Pazin-Labin-Plomin dosegli so Hrvatje velikansko moralno zmago. Izvoljen je bil sicer italijanski kandidat, a samo z večino 15 glasov. Ta večina italijanskega kandidata je toliko neznatnejša, ker je zanj glasovalo 8 uradnikov, za dr. Kurelića pa samo jeden, in ker so v Plominu za Costantinića glasovali celo — mrtvi, za kar se utegne zanimati državni pravdnik v Rovinju. Izid volitev opravičuje upanje, da pri prihodnjih volitvah zmaga hrvatski kandidat!

— **Promocija.** Jutri bo na graškem vseučilišču promoviran gosp. Hubert Souvan, c. kr. finančne prokurature v Ljubljani koncipient, sin veletržca gosp. Fr. Ks. Souvana, doktorjem prava. Čestitamo!

— **Častni večer g. Ivana Raškovića.** Jutri, v soboto se vrši na slovenskem odru zadnja predstava v tej sezoni in zajedno bo ta predstava častni večer gospoda Ivana Raškovića, dičnega našega tenorista. „Slovenski Narod“ more pri vsaki operni predstavi poročati le najlepše in najboljše o umetnosti g. Raškovića, tako da bi bilo povsem odveč, ako bi skušali znova navajati velike, izredne vrline tega izvrstnega tenorista, kakoršnega na naši pozornici glede popularnosti še nismo imeli. Gospod Rašković poje lične in herojične partije, kar se najde le pri zelo redko sejanih pevcih in kar treba posebno pohvalno omenjati. Gospod Rašković se je v letošnji sezoni dvignil še na višjo stopinjo umetništva, njegov glas je postal obsežnejši, močnejši, njegovo petje gorkejši, njegova igra dojmivejša in umerjenejša. Skratka: gosp. Rašković, ljubljene posetnikov in posetnic slovenske opere, je močan stebler naše operne umetnosti, zato pa zasluži v prav posebni meri, da se mu izrazi hvala in priznanje! Gospod Rašković si je izbral za svoj častni večer dve različni operi, „Ksenija“ in „Cavaleria rusticana“.

— **Predstava na korist Prešernovega spomeniku.** V izgled drugim narodnim društvom in kulturnim zavodom ter v spodbudo vsem zavednim rodoljubom hoče prirediti „Dramatično društvo“ na korist spomeniku pesnika dra. Franceta Prešerna gledališko predstavo s posebno zanimivim in izbranim programom. V proslavo najslavnejšega in najduhovitejšega poeta izza romantične dobe slovenske literature se uprizori tri izvorna dela, ki sicer niso pisana niti za gledališče niti za to slavnostno priliko, katera pa so morda najprimernejša za ta večer, ker so ali iz peresa Prešerna samega ali pa se bavijo s Prešernom in z njegovo dobo. Na programu je pred vsem Prešernova slavna epska pesem „Krst pri Savici“, katero je znova priredil za oder g. Engelbert Gangl. Potem se uprizori humoristično delo Jos. Stritarja z naslovom „Prešernov god v Eliziju“, v katerem nastopi cela vrsta slovenskih in drugorodnih veljakov. Končno se bode igral prvič A. Aškerčev „dramatski prizor“ izza l. 1847, „Prešern v gostilni „Pri zlatem grozdu“, ki je polemično-humoristične tendence. Poleg teh del bodo izvajali naši operni solisti in oba operna zbora več pevskih točk s Prešernovim besedilom. Da ne bo manjkalo godbenih točk, se razume. Intendant se trudi, da bode nudil ta Prešernov večer vdeležencem nekaj prav posebnega, originalnega in zares zanimivega. Predstava se vrši izjemoma v ponedeljek, 20. t. m.

— **Posebni gledališki vlak** je pripeljal včeraj k predstavi „Rokovnjačev“ blizu 200 Kamničanov in okoličanov. Že dopoldne in na večer je došlo z vozovi in s kolesi razen omenjenih še do 100 gostov z Gorenjskega in z Dolenskega, tako da sta bili dve tretjini sinočnih gledaliških posetnikov z dežele. Da so imeli kamniški in okoličanski izletniki svoj posebni vlak, je zahvaliti odbor kamniške čitalnice in njega predsednika, g. Močnika, zlasti pa aranžerja g. Fajdiga ter Jos. in Fr. Steleta.

— **O včerajšnji predstavi „Rokovnjačev“** bomo radi nedostatka prostora poročali v jutrišnji številki.

— **Pevsko društvo „Slavec“** priredi v nedeljo, 19. t. m. ob 8. uri zvečer v gostilni „pri zlati ribi“ društveni večer, h kojemu se člani in prijatelji društva vljudno vabijo.

— **„Slovenski Gospodar“.** Znani nemški hujškač Pistor je tožil lastnika „Slovenskega Gospodarja“, kanonika Križaniča in odgovornega urednika Ferka radi žaljenja časti. Pri obravnavi je bil kanonik Križanič oproščen, Ferka pa je bil jednoglasno spoznan krivim.

— **Iz Celja** se nam piše: Naš okrajni šolski nadzornik, g. Leitgeb, se ni tako daleč ponižal, da bi se bil udeležil dne 9. marca občnega učiteljskega zborovanja, akoravno biva v Celju in je bil ta dan doma. On se menda rajše sprehaja z urednikom „vahtarice“, Ambroschitschcem, kakor pa da bi šel k učiteljskemu zboru. Svoji k svojim!

— **Iz Ljutomera** se poroča: Naši „Südmarkovci“ hočejo nemško prebivalstvo našega trga s tem pomnožiti, da s pomočjo „Südmarke“ vabijo nemške obrtnike v Ljutomer na stradanje. Kedar se kateri uniči, ga pustijo samega v nadlogi, da pobegne v temni noči. Ljutomer pač ni ugoden kraj za prajzovske obrtnike. Polagoma zmanjka vsakemu sape. Tako se je zgodilo z mizarjem Piberlom, urarjem Kopejkom, črevljarjem A., s slikarjem Ortnerjem in te dni z novim brijačem. Zastonj je poštni Franček tako skrbno gojil svoje mustače, da bi imel kaj briti dajati, zastonj so se celo davčni adjunkti v prostih urah pečali za agitacijo za „südmarkovskega“ brijača; nič ni pomagalo; čez osem kratkih dni ga je vzela noč in ž njim 50 judeževih srebrnikov, katere je dobil od „Südmarke“ za podporo.

— **Klub biciklistov celjskega „Sokol“** občni zbor vršil se je dne 11. t. m. V odbor so bili voljeni gg: dr. Praunseis, predsednikom, Peter Majdič, predsednika namestnikom, Fran Krajnc, tajnikom, Ivan Pregrad, blagajnikom, Ivan Spindler, rednikom, Ivan Kobilca, rednikovim namestnikom, Ivan Rebek, orodjarjem.

— **Iz Grada** se nam piše: Novovoljeni odbor izvenakad. podružnice sv. Cirila in Metoda v Gradcu sestavlja se je sledeče: g. M. U. dr. Žilek Fran, predsednik; g. M. U. dr. Kac Viktor, tajnik; g. Hrašovec

Fran, c. kr. sodnik v p., blagajnik; g. Ljubša Matija, kurat, in g. Sadnikar Ivan, trgovec, namestnika.

— **Pevski zbor „Glasbene Matice“** ima danes, v petek ob 8. uri zvečer glavno skušnjo za III. koncert (dne 19. t. m.) v Sokolovi dvorani „Narodnega doma“. Vstopnina za nepevce 1 K. Za vsako pevko 1 spremljevalka prosta.

— **V 50letni spomin** bitek pri Mortari (21. marca 1849) in Novari (23. marca 1849), pri katerih se je slavno udeleževal tudi kranjski 9. lovski bataljon, bode dne 23. marca ob polu 9. uri zjutraj maša zadušnica v tukajšnji sv. Petra cerkvi za pred 50. leti padle tovariše. Naproseni smo objaviti, da so vsi oni tovariši, ki so se udeležili teh dveh bitek povabljeni, da pridejo k maši zadušnici.

— **Olepšava mesta.** Kakor čujemo, se bode pri mestnih hišah to pomlad olepšava tudi pri dvoriščih nadaljevala, tudi prenovljenje Tivolskega gradu pride letos na vrsto; istotako namerava letos tudi več gospodarjev osnažiti in pobarvati dati svoje hiše.

— **Podiranje barak.** Tekom tega in prihodnjega meseca prično podirati zadnje spomenike potresnega zrnja. Te dni so pričeli s podiranjem barake gospe K. Tillove v „Zvezdi“, tej bo sledila Mayerjeva, zatem pride Plantanova na Valvazorjevem trgu in mestne „na Ledini“.

— **Vremenska hiša** v novem parku ob Bleiweisovi cesti je sedaj v vseh delih urejena. Zadnje dni je bila tudi ura popravljena in zdaj redno funkcijonira.

— **Poškodba.** V sredo večer po prihodu dolenskega osebnega vlaka poškodoval se je vsled teme neki mož z Dolenskega, vodeč svojega štiriletnega sinčka za roko ob jednom kantonu državne ceste; padla sta oba in se pri udarcu poškodovala. Škandal je to, če cestni erar pusti še v XIX. stoletju stati tu pred mestnim pragom na državnih cestah take staroveške kamne. Ven naj vrže te — „turške mejnike“.

— **Beguni pred naborom.** Nadstražnik Nikola Večerin prijel je danes na južnem kolodvoru Janeza Šušteršiča s Tolčega vrha in Jakoba Strzusa s Petrove vasi v črnomeljsem okraju, ko sta se hotela z gorenjskim vlakom odpeljati v Trbiž in od tod v Eger in v Bremen, da bi se ukrcala v Ameriko. Imela sta pri sebi še pozivnice za vojaški nabor in jeden tudi tujo potno izkaznico. Ker sta se na ta način nameravala odtegniti vojaški dolžnosti, morala se bodeta sedaj pred sodiščem zagovarjati in ju čaka gotova kazen.

— **Bicikel izposodil si** je bil komptoarist J. Sch. pri Ivanu Ekslerju v Kamniku za vožnjo v Ljubljano. Mej potom pa si je spremislil in je kolo prodal nekemu neznanemu človeku in je šel raji peš v Ljubljano. Bicikel je bil iz tovarne v Steyeru model 1896, je imel številko 10 in napis „Jak.“ Komptoarista je žandarmerija prijala, kupcu pa je na sledu.

— **Šmarna gora gori!** Ta klic nam je došel včeraj zvečer, ko je bil že naš list gotov. Že popoldne se je opazil gozdni požar na levem vrhu, „Straža“ imenovanem, ki se je hitro širil od zdolaj navzgor proti vrhu. Ko je nastal mrak se je zubelj razločeval še bolje in je bil pogled časih res grozovito lep — če se ga sme tako imenovati. O podrobnostih ter o tem, kako je nastal požar, pričakujemo natančnejih poročil. Kolikor moremo soditi, utegne biti prouzročena škoda precej velika.

— **Iz Moravč,** okraja Kamnik, se nam poroča 16. t. m.: Danes je privikrat vožnja pošta iz Moravč v Domžale vozila. Od zdaj naprej bo vsaki dan. Odhod iz Domžal v Moravče ob polu 9. uri zjutraj. Zveza z Lukovco je nehala.

— **Novo pevsko društvo.** Naproseni smo prijaviti, da bo imelo novo ustanovljajoče se društvo „Lipa“ — o čegar namenu in potrebi nam ni ničesar podrobnejšega znano — svoj ustanovni občni zbor v nedeljo, 19. t. m. ob 4. uri popoldne v prostori gostilne „pri Zvezdi“.

— **Okrajna bolniška blagajna v Novem mestu** je imela dne 12. t. m. svoj občni zbor, na katerem je gosp. Malovič opozarjal, da je blagajna okrajnemu glavarstvu vedno slovensko dopisovala, dočim glavarstvo dosledno nemški odgovarja ter je predlagal, naj se glavarstvo prosi, naj v

bodoče slovenski dopisuje blagajni, ta pa naj na nemške dopise več ne odgovarja. Dobro!

— **Najden mrtvec.** Lovro Majdič, ni umrl v baraki na vrtu Striceljeve hiše, kakor se nam je poročalo včeraj, nego v baraki na vrtu pekovske zadruge.

— **Samomor.** V Trstu v ulici Santa Tecla se je zastrupila Ana Kozin, doma iz Ljubljane, ki je živela z nekim Andrejem Peterlinom.

* **Tragedija v rodbini.** Iz Draždan poročajo, da je zastrupila žena bivšega železniškega sprevodnika, 43letna M. Böder svoje štiri otroke v starosti 11, 5, 4 let in štirih tednov. Ko so bili otroci mrtvi, je skočila nesrečna žena v Labo. Umorila je otroke in sebe baje zato, ker je bil mož izpuščen iz službe, a ni mogel nikjer dobiti dela.

* **Velik požar.** Iz Budimpešte poročajo, da je okraj Szakaly v Abanj-Tornaerskem komitatu skoraj popolnoma pogorel. Tudi cerkev, šola in občinska hiša je zgorela.

* **Visoka starost.** Kakor poroča statistika, je poklic balerine jako zdrav, kajti malo da ne vse balerine dosežejo jako lepo starost. Slavna Charlotta Grizi je sedaj stara 77 let; Parižanka Amalija Ferraris šteje 78 let, a še sedaj poučuje začetnice ter i sama pridno pleše. Primadona balerin na pariški operi je stara že 50 let; sedaj je vendar začela govoriti, da pojde v pokoj.

* **Kako se zabava kitajski cesar.** Kitajski cesar biva na otoku znotraj palačnega okraja, h kateremu se pride po dnevu po visečem mostu. Tam se zabava s tem, da uči koze in opice vsakovrstnih umetnostij. Jedna teh „umetnostij“ njegovih koz in opic je ta, da skačejo skozi papirnata okna, ki so na Kitajskem v rabi.

* **Atleti za vojaštvo nesposobni.** V poslednjem času se je večkrat pokazalo, da pri vojaških naborih z atletiko baveči se mladeniči niso sprejeti. Celo znana atleta Viggo Jensen in Petersen sta bila pri naboru odklonjena.

* **Strah pred občinstvom.** Slavna primadona madridske opere, Regina Pacini, bi morala gostovati v zahodnjem berlinskem gledališču, toda po glavni skušnji je pevka pobegnila iz strahu pred nastopom v Pariz. Ravnatelj je moral občinstvu sporočiti, da mu je Pacini pisala, da ne more peti, ker se boji nastopiti ter zategadelj že več dni ni mogla spati.

Telefonična in brzojavna poročila.

Parlament.

Dunaj 17. marca. V nižjeavstrijskem dež. zboru je dejal dr. Lueger kot poročevalec, da je parlament v sedanjih razmerah do cela nepotreben, in da vlada zategadelj še dolgo ne misli sklicati drž. zbora.

Imenovanje.

Dunaj 17. marca. „Wiener Zeitung“ javlja imenovanje posl. Wohanka namestnikom češkega deželnega maršala.

Nameravan umor in samomor.

Dunaj 17. marca. V hotelu „Zum weissen Wolf“ je aretovala policija urednika srbskih „Malih novin“, ker ga je ovdela neka ž njim stanujoča 21letna igralka, da jo hoče iz ljubosumnosti ustreliti. Na policiji je izjavil urednik, da si je pač kupil revolver, a ne za to, da bi ustrelil igralko, nego da ustrelji njo in sebe. Urednika so izročili dež. sedišču.

Tatvina.

Lvov 17. marca. Kontrolorja in oficijala tukajšnje davkarije so radi suma, da sta davkario za 17.000 gld. okradla, zaprli.

Volitve za sobranje.

Sredec 17. marca. Knežji dekret, s katerim se razpisujejo volitve za sobranje v aprilu, izide te dni.

Sultanov dar.

Berolin 17. marca. Turški sultan je poslal nemškemu cesarju šest velikih in izredno lepih psov. (Našemu cesarju pa je poslal za Schönbrunsko menažerijo 13 angorskih koz.)

Mirovna pogodba.

Madrid 17. marca. Včeraj je podpisala kraljica regentinja mirovno pogodbo z Združenimi državami, s katero se odpušča Španija Kubi, Portoriku in Filipinom.

Slovenoi in Slovenke! Ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda!

Darila.

Podpornemu društvu za slovenske visokosolce na Dunaju so nadalje darovali po štiri krome: Kőnig, Vincenc lekarnar Mariboru, Vilibald Venedig, župnik v Ormožu, Fran Kadunc, župnik v Krašnji, Jos. Jeglič, ces. kralj. davkar v Idriji, Karol Florjan, knjigotlačec v Kranju, Jos. Šuman, ces. kralj. deželni šolski nadzornik v Ljubljani, Jakob Krušič, župnik v Št. Andražu, Ivan Kodre, pri Sv. Križu na Goriskem, Simon Gregorčič, kurat na Sedlu, Jakob Smolej, c. kr. dež. šolski nadzornik v p. v Ljubljani, Marija Marenčič v Kranju, Alojzij Sorč, c. kr. poštar v Bovecu, M. Pirnat v Ljubljani, Matevž Preželj, župnik v Mavčicah, Anton Šantelj, c. kr. prof. v Gorici, Janez Lukežič, dekan v Komnu. Po 2 kr. so darovali: Primož Pakiž, Sodražica, dr. Janez Lenoch, odvetnik na Dunaju, Franc Xaver Sajovic, v Kranju, Martin Dežala v Idriji, Ada Vetrich v Boleanu, Josip Boncelj, trgovec v Železnikih, Fran Gerstenmayr, c. kr. davčni nadzornik v Črnomlju, Ivana Kavčič v Žireh, Alojzij Šijanec, župnik pri Negovi, Janez Detitschek v Poljčanah, Ivan Pušavec, c. kr. sod. uradnik, Kranjska Gora, Fran Guštin, trgovec v Metliki, Gotthard Both, župnik pri Stari cerkvi, Matija Jeriha, msc., in kanonik, Novo Mesto, dr. Julijan Kotzsmuth, c. kr. okr. zdravnik v Postojni, Otmar Skale, c. kr. živinozdravnik, Novo Mesto, Tomaž Kajdiž, dekan in dež. poslanec, Moravče, Amalija Jenko v Litiji, Josip Razboršek, dekan v Šmartnu pri Kranju, Josip Hočevar, kanonik, Novo mesto, Anton Božič, v Radislavci, dr. Anton Mihalič, zdravnik v Ljutomeru. Po 1 krono so darovali: Jože Strojnik, župnik, Kucovan, Josip Ivančič, Ivan Skuhala in Alojzij Pavlin v Ljutomeru, Boncelj Ivan, župni upravitelj v Dražgošah 3 krome. Anton Bratina v Doberdobi 2 K 64 hl., Josip Jereb, žup. v p. v Ljubljani 2 K 80 hl., Lorenc Kristofič, župnik v Koprivju, 3 K — Blagim darovalcem io darovalcem bodi najiskrenejša zahvala za toliko daril. Dajne darove bode hvaležno sprejemal vč. gosp. Fr. Jančar, monsg. papeški častni komornik itd. na Dunaji I. Singerstrasse 7.

100.000 kron, 25.000 kron in 10.000 kron so glavni dobitki velike jubilejne razstavnice loterije. Svoje p. n. čitatelje opozarjamo, da se bodo ti dobitki tudi v gotovini z 20% odbitkom izplačali in da bode zrebanje nepreklicno dne 18. marca 1899.

Odvajalno

Cascara Sagrada Malaga vino.

V Gorič, 12. oktobra 1898. Cenj. gosp. M. Leustek, lastnik deželne lekarnice (20—11) v Ljubljani.

Kot najboljšo odvajalno in sliz raztapljajočo sredstvo priporočam vsakomur Vaše izvrstno Cascara Sagrada Malaga vino, ker sem se o njega izrednosti prepričal. Prosim torej še 1 steklenico po poštenu povzetju. Ferd. Močvir, posestnik.

Dež. gledališče v Ljubljani.

Štev. 73. Dr. pr. 935.

Častni večer g. Iv. Raškoviča.

V soboto, dne 18. marca 1899.

KSENIJA.

Opera v 1 dejanju. Spisala ***. Uglasbil Viktor Parma. Kapelnik gospod Hilarij Benisek. Režiser gospod Josip Noll.

Cavalleria rusticana.

Melodram v 1 dejanju. Spisala Targioni-Tozzetti in Menasci. Poslovenil A. Funtek. Uglasbil Pietro Mascagni. Kapelnik g. H. Benisek. Režiser g. J. Noll.

Blagajna se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7 1/2 uri. — Konec ob 10. uri. Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. pih. polka Leopold II. št. 27.

V ponedeljek, 20. marca: Prešernov večer.

Meteorologično poročilo.

Vilina nad morjem 300-2 m. Srednji zračni tlak 736-0 mm.

Marec	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo	Paluvina v 24 urah
16.	9. zvečer	739.4	9.8	brezveter.	jasno	0.0 mm
17.	7. jutraj	740.4	1.8	sl. zahod	jasno	0.0 mm
	2. popol.	737.7	17.6	sl. jug	jasno	0.0 mm

Srednja včerašnja temperatura 9.5°, normala: 3.7°.

Dunajska borza

dne 17. marca 1899.

Skupni državni dolg v notah.	101 gld. 30 kr.
Skupni državni dolg v srebru.	100 " 90 "
Avstrijska zlata renta.	120 " 45 "
Avstrijska krona renta 4%.	101 " 10 "
Ogerska zlata renta 4%.	119 " 70 "
Ogerska krona renta 4%.	97 " 80 "
Avstro-ogerske bančne delnice.	913 " — "
Kreditne delnice.	368 " 25 "
London vista.	120 " 45 "
Nemški drž. bankovci za 100 mark.	59 " — "
20 mark.	11 " 79 "
20 frankov.	9 " 55 "
Italijanski bankovci.	44 " 25 "
C. kr. cekini.	5 " 67 "

Vse vrednostne papirje preskrbuje BANKA MAKŠ VERŠEK, Ljubljana, Šelenborgeve ulice 3. Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5—10 gld.

Lepe štiriletne

smrekove sadike

oddaja 1000 komadov za 1 gld. 80 kr. franko postaja Kočevje (508)

Franz Göderer.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Josip Noll.

„Glasbena Matica“ v Ljubljani.

V nedeljo, dne 19. marca 1899

v Sokolovi dvorani „Narodnega doma“

III. redni koncert

pod vodstvom koncertnega vodje g. M. Hubada.

Pri koncertu sodelujejo: gosp. Aleksander Nosalewicz, operni pevec na Dunaji, bas; gosp. Julij Junek, cello, in gosp. Josip Procházka, klavir, učitelja „Glasbena Matica“, in pevski zbor „Glasbene Matice“.

VZPORED:

1. Slovenske duhovne pesmi iz XVI. in XVII. stoletja, za koncert priredil in harmonizoval Matej Hubad.
2. Giuseppe Verdi: Arija za bas iz opere „Don Carlos“. S spremljevanjem klavirja poje gosp. Aleksander Nosalewicz.
3. Slovenske narodne pesmi za mešan zbor.
 - a) Anton Dvořák: „Andante“ iz koncerta za cello op. 104. S spremljevanjem klavirja.
 - b) David Popper: „Vito“ za cello in klavir. Cello: g. Julij Junek, klavir: g. Josip Procházka.
4. L. Fuchor: „Domovina“. Mešan zbor.
5. a) Lyssenko: „Minajut dnij“. Rusinska pesem.
- b) Pet. Čajkovski: „Serenada Don Juana“. Ruska romanca. Poje s spremljevanjem klavirja g. Aleksander Nosalewicz.
7. Slovenske narodne pesmi za mešan zbor.

Začetek ob polu 6., konec ob polu 8. uri.

Cena prostorom izven naročbe:

Sedež I. do III. vrste à 2 gld., IV. do VII. à 1 gld. 50 kr.; od VIII. nadalje in na galeriji à 1 gld. — Stojišča à 50 kr., dijaške in garnizijske vstopnice à 30 kr.

Program iz besedilom duhovnih in narodnih pesmi po 20 kr. pri gosp. J. Lozarju in zvečer pri blagajni. Vstopnice se dobivajo in naročbe vsprejemajo v trgovini gosp. J. Lozarja na Mestnem trgu in na večer koncerta pri blagajni.

P. n. gg. naročniki naj se blagovole za svoje sedeže zgledajo v trgovini gosp. J. Lozarja.

Šivilja

se vzprejme takoj v Gospodskih ulicah št. 4, I. nadstropje. (516)

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1898. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga des Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal Ausse, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. jutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inmost, Bregenc, Curh, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzenj, Marijine vane, Heb, Francove vane, Karlove vane, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — **Proga v Novo mesto in v Kočevje.** Mešani vlaki: Ob 6. uri 15 m. jutraj, ob 12. uri 55 m. popoldne, ob 6. uri 30 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** j. k. Proga iz Trbiža. Ob 5. uri 46 m. jutraj osonni vlak v Dunaj via Amstetten, iz Lipskega, Prago, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Planja, Budejevice, Solnograda, Lince, Steyra, Anseaa, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 17 m. dopoldne osonni vlak v Dunaj via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Planja, Budejevice, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Curha, Bregence, Inmosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Lince, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoldne osonni vlak v Dunaj, Ljubna, Selzthal, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osonni vlak v Dunaj, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — **Proga iz Novega mesta in Kočevja.** Mešani vlaki: Ob 8. uri 19 m. jutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 35 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane** d. k. v Kamnik. Ob 7. uri 23 m. jutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. — **Prihod v Ljubljano** d. k. iz Kamnika. Ob 6. uri 56 m. jutraj, ob 11. 8 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m. (1)

Trgovski pomočnik

izurjen v špecerijskem in nekoliko v manufakturnem blagu, vešč slovenskega, italijanskega in nekoliko nemškega jezika, z dobrimi spričevali, želi vstopiti v službo v mestu ali na deželi. — Več se izve pod A. B. poste restante Vipava. (497—1)

Citraši

ter vsi oni, ki se želé z malimi stroški kot samouki gotovo in temeljito naučiti igrati na citre, se s tem ugodno pozivljejo, da blagovolijo svojo č. adresno naznaniti po poštni dopisnici podpisane, ki jim bode doposlal brezplačno in franko obsežen popis novosti in pregled najboljših učnih pripomočkov za citre. — Naslov: Josip Sorg v Zagrebu. (400—3)

Trgovski pomočnik

vešč špecerijske in železninske trgovine, išče službo.

Ponudbe pod „trgovski pomočnik“ na upravnistvo „Slov. Naroda“. (498—1)

Največje skladišče

raznega semena

in sicer

velikanske pese

potem nemške, štajerske, inkarnat, turške in travniške detelje, raznih vrst pesnega semena, splošno znano kot najboljša krma za živino; travnega semena za suhe, mokre, peščene in glinovite travnike; velika izbira semena za salato, kumare, peteršilj, zeleno, sladki grah, fižol in vse druge vrste semena za zelenjad. — Proseč mnogobrojnega poseta

(331—8)

Peter Lassnik.

Za kadilce cigaret in iz pipe.

Najboljše in najbolj

zdravo kadenje

je brez dvoma ono z

„Mörathon“-om

Pristno le z otročjo glavo kot varstveno znamko.

Mali zavojček sadostuje, da se 5 do 6 zavojčkov tobaka naredi okusnih, prijetno duhtečih in zdravju ugodnih.

Jedini izdelovatelj Th. Mörath, Gradec drogerija „pri bobru“.

Glavna zaloga: Fr. Pettauer, drogerija v Ljubljani. (1675 21)

Majhen zavojček 10 kr., velik 30 kr., 12 malih ali 4 veliki zavoji franko s povzetjem 1 gld. 26 kr.

Jutri zrebanje!

1. glavni dobitok 100.000 kron
2. glavni dobitok 25.000 „
3. glavni dobitok 10.000 „

priporoča (240—21)

Dunajske srečke à 50 kr. J. C. Mayer v Ljubljani.

Kolo „Styria“ 1898

v dobrem stanu se po ceni prodaja.

Vpraša naj se: Kongresni trg št. 3, trafika. (504—1)

Energičen

tovarniški nadzornik

se vzprejme kar preje možno za neko večjo tovarno na Spodnjem Štajerskem.

Prosilci, ki so že dlje časa poslovali v taki službi in so zmožni nemškega in slovenskega jezika, naj vpošljejo svoje ponudbe pod „tovarniški nadzornik“ upravnistvu „Slov. Naroda“. (496—2)

Spretnega

trgovskega pomočnika

veščega samostojnega poslovanja, vzprejme špecerijska trgovina. — Istotam vzprejme se tudi

učeno

iz dobre hiše, ki je dovršil ljudsko šolo ter je priden in pošten. — Kje? pove upravnistvo „Slov. Naroda“. (506—1)

Sveže

Kulmbachsko pivo

v steklenicah

priznana zdravilo in krepilo za bolnike

je v zalogi trgovine (21—63)

Kavčič & Lilleg pri „Zlatoregu“.

Hiša

v Celovcu, Orlove ulice št. 12

ki je pripravna za mesarski, špecerijski ali enak obrt, (sedaj špecerijski obrt) se radi odpotovanja pod zelo ugodnimi pogoji (kup 13.000 gld.)

proda.

Natančneje se izve pri lastnici hiše Mariji Kraljič v Mariboru, Jezdarske ulice št. 5. (447—9)